

חנוכה (4)

הבוטח בה' חסד יסבבנהו

ניסי חנוכה מלמדים אותנו פרק נוסף במעלת הבוטח בה'. היוונים השתלטו על ישראל וגזרו גזרות ובאו עליהם במלחמה עם צבא של רבבות חיילים. מתתיהו ובניו יוצאים למלחמה וכלי הנשק שהיה עמהם כנגד הרבבות הוא "בטחון בה'", ומה היה הסוף, ואתה ברחמיך הרבים רבת את ריבם דנת את דינם נקמת את נקמתם... הקב"ה נלחם להם, ומנצחים במלחמה. ללא כל השתדלויות ותכסיסי מלחמה, מחנה יון לרבבותיהם נופלים כולם פגרים מתים. לאחר המלחמה נכנסים לבית המקדש. ומוצאים שהכל טמא, אין אף סכוי קלוש למצוא שמן טהור. אבל "הבוטח בה' חסד יסבבנהו", הם משתוקקים להדליק את המנורה בשמן טהור ומחפשים, ובטחו בה' שימצאו, ואכן, ה' הזמין להם פך שמן טהור חתום בחותמו של כהן גדול, שהספיק לשמונה ימים. הרי לנו, הבוטח בה', משיג מבוקשו באופן המושלם ביותר, בהשתדלות קטנה, אף כי הסכוי קלוש ביותר. וכה כתב בספר "שפתי צדיק" מלשון הגמרא "בדקו ולא מצאו אלא פך אחד", משמע שאם היו מחליטים להדליק בשמן טמא, לא היו מוצאים כלל, אלא הם בדקו וחפשו, כי היה צר להם להדליק בשמן טמא, על ידי התשוקה לעשות המצוה כתיקונה, האיר הקב"ה עיניהם ומצאו שמן טהור. וכן בכל הענינים לא יתקרה החשק והתשוקה, ע"י זה ימצא מה טובה, כדאיתא בזוהר הקדוש שהרהור טוב לא נאבד, עכ"ד.

ספר אוצרות התורה "חנוכה"

עבודת חנוכה: קיום מצוות מתוך חביבות

וזהי העבודה המיוחדת לימי חנוכה. שבתות וכן ימים טובים כמו פסח, שבועות או סוכות מרוממים אותנו אליו יתברך. אך עדיין יתכן כי הדבר נעשה באופן של "מצות אנשים מלומדה". ב"חנוכה", טמונה נקודת החביבות והקשר בינינו לבינו יתברך, על מצוות החנוכה נאמר "חביבין דברי סופרים", ובה מבקש הקב"ה מאיתנו "הדליקו את נרות החנוכה והאירו לפני", ואכן זכו כלל ישראל באותה תקופה מכח מסירות הנפש שלהם לניסים גדולים, בבחינת "אכלתי יערי עם דבשי", שינוי מדרך ההנהגה הטבעית. יוחנן כהן גדול ובניו אשר היו בסך הכל שלושה עשרה נפשות יצאו למלחמה מול אלפים ורבבות בני הממלכה הרומית האדירה. ולכאורה אף אם אחזו במדת הבטחון, אך הרי יש גבול לכל דבר, ועל מה הם סמכו במצבם הנורא? החשמונאים סמכו על קשר האהבה עם הקב"ה, שמכוחו היו מוכנים למסור

נפש עבדו, ולכן זכו שהקב"ה עשה להם נס. מהו עניינו של נס? כאשר אדם עובד לפי סדרים קבועים ומוסכמים, גם הקב"ה נענה לו על פי סדרי הטבע הקבועים. בשעה שאדם שובר את הסדרים ופועל מתוך חביבות ללא התחשבות בגדרי הטבע, גם הקב"ה עושה לו ניסים המגלים את חביבותו בעיניו. זוהי העבודה המוטלת עלינו בחנוכה, להכניס את החביבות בתוך עבודת ה' שלנו, וכלשונו של הרמב"ם (פ"ד מהל' חנוכה הי"ב): **מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאוד.** לא כתב הרמב"ם שזו "מצוה גדולה עד מאוד", אלא "חביבה עד מאוד", כי חנוכה הנו המועד להכניס את הפנימיות הטמונה ב"חביבין דברי סופרים", לתוך כל המועדים. את כל החביבות, האור, הטובה והשייכות להקב"ה, נקודת האהבה שאינו תלוי בדבר כאהבת האב את בנו בהיותו תינוק בן יומו. עלינו להכניס חביבות בעבודת הפסח, שבועות, סוכות וכו', בדף גמרא שהננו לומדים, במסכתות שאנו מסיימים. כל אלה צריכים להיעשות בחביבות ובאהבה. שורש עבודת החיוב הוא מונח בימי חנוכה. בשעה שאדם מעלה את אור נרות חנוכה הוא מכניס בעבודת ה' שלו את חביבות ורגש האהבה והקירבה, והקב"ה נענה לו אף הוא מתוך חביבות והשנה כולה מאירה לו באור התורה הקדושה.

שיחות רב פינקוס זצ"ל "חנוכה"

הטומאה מביאה לחזק וריבוי

"רשעים ביד צדיקים וטמאים ביד טהורים", יש לתמוה, הניחא מה שאומרים גבורים ביד חלשים, רבים מיד מעטים, יש בזה נס ומודים על כך. אך מה נס יש בזה שנצחו הצדיקים את הרשעים והטהורים את הטמאים? ביאר ה"חתם סופר" (בפירושו לסידור) ובספר "פרי צדיק" אכן יש בזה משום הגדלת הנס, כיון שפעמים הטומאה היא סיבה להיות חזק ורב יותר. וז"ל ה"חתם סופר": מה שאומרים טמאים ביד טהורים הוא פירוש על רבים ביד מעטים, כי על ידי שבני ישראל שומרים על טהרה ומטהרים מנדה, המה מעטים. ורשעים ביד צדיקים היינו, מסרת אינם נמולים ביד נמולים והוא פירוש ל גבורים ביד חלשים, כי המילה מחלשת כוחו של אדם. והוסיף וזדים ביד עוסקי בתורה, זד היינו המתחכם בתחבולות, רוצה לומר מסרת זדים ומתחכמים ביד חלושי שכל. אמנם חלילה לומר כן, כי מי בעל שכל וחרף יותר מישראל, אלא הכוונה, שישראל עוסקים בזדם ויהרם בתורה, ומבלים זמנם בתורה, אין להם פנאי לנצח.

ספר אוצרות התורה "חנוכה"

עד שתכלה רגל מן השוק

מצוה ההדלקה היא משקיעת החמה עד שתכלה רגל מן השוק, וחכמינו מבארים זאת (שבת כא:): אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן עד "דכליא ריגלא דתרמודאי", ומפרש רש"י מהם תרמודאי? שם אומה, מלקטים עצים דקים, ומתעכבין בשוק עד שהולכים בני השוק לבתיהם משחשיכה ומבעירים בבתיהם אור, וכשצריכין לעצים יוצאים וקונין מהן. בספר "אור האגדה" הביא רבי לאנגנער זצ"ל באור נפלא בהוראת חז"ל זו, המלמד על קיומם של ישראל, על תורתם ועל השגחתו המיוחדת של הקב"ה עליהם, כמו שאמרו חז"ל (זוהר הקדוש ויקרא): "קוב"ה אורייתא וישראל חד" בחנוכה היתה כל כונתה של מלכות יון הרשעה להטריד את ישראל מאמונתם ותורתם, ולהחדיר בהם תימהון ודיכאון שיגרמו להם להתיאש בנפשם עד מקום לפיקפוק, איה הן גבורותיו ונפלאותיו של הקב"ה? ואז בא הקב"ה והצילם, וכך בכל תקופה ותקופה, כאשר יציקו אומות העולם לישראל עד מוות וישפכו דמם כמים, עד שחלילה יהיה מקום לפיקפוק איה הן גבורותיו ונפלאותיו של הקב"ה? יבוא הקב"ה ויצילם. דבר זה רמזו בהוראתם של חז"ל "מצותה של נר חנוכה משתשקע החמה" לרמוז כי אפילו כאשר יגיעו לעם ישראל צרות נוראות המשולות לשקיעת החמה, לילה אפל ישתרר סביבם וכה חשוך, יהיה עד שתכלה רגל מן השוק, ושונאיהם כבר ידמו שעם ישראל פשט את רגלו ושתורתו כבר בטלה היא, בכל זאת נר ישראל ותורתו יאירו שוב ולא יכבו לעולם! שהרי כשם שהקב"ה הוא נצחי, כך עם ישראל ותורתו היא נצחית ונשמתו בת אל מוות. שני הזמן אינם יכולים להם והם שוחקים להמון פגעים ושלוחי מות, המסוגלים להחליש ולהמית גויים גדולים ועצומים, תמיד הם ימשיכו לעמוד כסלע איתן, למרות כל הפגעים הרעים שסביבם. שהרי ביום שנוצרה ונולדה בעמים שינאתם של ישראל, נוצרה ונולדה נוצחיותו של עם המופלא.

ומתוך אור "חנוכה" חלק א'

פרפארות בפרשיות חנוכה

נאמר בפרשת מקץ "לכו שברו לנו מעט אוכל" רמז לחנוכה: "לנו" בגימטריא 86. "שברו לנו", כלומר שבור את תיבת "לנו" = 43. "מעט אוכל", תוסיף את האות שמספרה הכי מעט בתיבת "אוכל" היא א' = 44. כנגד 44 נרות שמדליקים בחנוכה.

ספר אצרות התורה "חנוכה" בשם אלפי יהודה

הלכה: אכילה ושתייה ועיסוק במסחר ומלאכה לאנשים ונשים לפני הדלקת הנרות

כתב המ"ב (סימן תרעב סק"י): אפילו ללמוד אסור משהגיע זמנה וכל שכן אכילה ושאר דברים ואפילו התחיל פוסק. ובפסקי תשובות (אות ז) כתב: ואיסור

אכילה הוא יותר מכביצה פת או מזונות, אבל פחות מכביצה, וכן פירות ושתייה שאינה משכרת אפילו הרבה אין איסור. ומה שכתב המ"ב ושאר דברים כוונתו על עיסוק במלאכה ובמסחר משהגיע זמן הדלקת הנרות, ולכן תמוה על מה שהעולם מתירים לעצמם לשהות בבתי מסחריהם ובמלאכתם כשהגיע זמן הדלקת הנרות ופעמים שמשתהים עד שיעבור זמן שתכלה רגל מן השוק, ואפילו לאלו הנוהגים להדליק בביתם בפנים יש להם לכתחילה להגיע לביתם מוקדם בכל האפשר כדי שיהיו בני ביתו וילדיהם נעורים ויתפרסם הנס.

פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: החכם לא מחמיץ שום הזדמנות, הנכון גם יוצר אותם.

ספר "שמחלה"

חקירה: אכילה שלא כדרך

כלל בכל דיני התורה שכוונתה רק על דרך העולם, או דין רק מדיני אכילה, שלא כדרך אינה אכילה. (ברכת אברהם פסחים כד: שלא כדרך הנאה ב)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אבות נזיקין

שני יהודים נכנסו אצל רב גדול בישראל והניחו לפניו כתב יד. רבי, אנחנו שנינו חיברנו ביחד פירוש על הפרק "ארבע אבות נזיקין" שבמסכת בבא קמא, יואיל נא רבינו לתת הסכמתו לחיבור זה. הציץ הרב בכתב יד ומצא בו גיבוב של הבל ובורות. נענה ואמר להם לשני המחברים: רואה אני שעדיין לא קראתם שם לחיבורכם, ובכן, הנני להציע שם קצר וקולע, המרמז גם על שניכם וגם על הפרק שבו אתם דנים: "השור והבור".

ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, צדוק בן מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, לעילוי נשמת שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם, רפאל שלמה בן אסתר.

